

УДК [78:159.937]:37.015.311(043.2)

**ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МУЗИЧНОЇ І СУЧАСНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ СПРИЙНЯТТЯ МУЗИКИ ЯК НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА**

Кушні Еріка Карлівна

аспірант, асистент кафедри співу

диригування та музично-теоретичних дисциплін

Мукачівський державний університет

М.Мукачево, Україна

Анотація : У статті розкрито проблему питання сприйняття музичних творів як цілісних художньо-естетичних об'єктів шляхом принципу застосування цілісного підходу. Вираження даної думки заключається у розумінні важливості першочерговості сприйняття мистецького твору (музичного) шляхом включення функцій музичного слуху, а другорядним являється застосування методу аналізу характеристики відчуттів (гештальтпсихологічний підхід).

Ключові слова : Музика, слух, психологія, гештальт, музичне мистецтво.

Стрімкий соціально-суспільний науковий, технічний розвиток, інтенсифікація зв'язків різних національних культур, прогрес у сфері освіти відновлює і загострює питання соціології і психології музичного мистецтва та висуває ряд питань. Зокрема, педагоги, що працюють над розвитком слуху, голосу, виконавськими навичками повинні володіти глибокими знаннями у сфері психології, щоб вміти аналізувати і узагальнювати педагогічний матеріал спостережень і експериментів із врахуванням значних індивідуальних розбіжностей в ступені і характері музичного розвитку дітей [2].

Психологія музики як спеціальна наукова дисципліна почала формуватися в середині минулого століття. Її структура визначалася розвитком загальної

психології та проблематикою музичної теорії, якій передувало виявлення зв'язків сприйняття і виконання з точки зору біофізичних якостей слухового органу і виконавського апарату. Саме вони підготували ґрунт для музичної психології як науки.

Важливий етап у вивченні слуху відкриває робота Г. Гельмгольца «Вчення про слухові відчуття як фізіологічна основа теорії музики», в якій він аналізує механізми звуковисотного, динамічного і тембрального слуху та пов'язує експериментальні дані із елементарними закономірностями музики. Також велику роль у розробці теорії слуху відіграла наукова діяльність К. Штумпфа, зокрема його дослідження у сфері явищ консонансу і дисонансу. На протязі багатьох років у США проводилася інтенсивна робота в області психології слуху К. Сижорем. Співробітники музичної лабораторії під його керівництвом велику увагу приділяли вивченню вібрато, як компоненту тембру, розрізненій чутливості до висоти, гучності і тривалості. Детальний аналіз такої розрізненої чутливості звука все більш глибоко пов'язують із вивченням виконавської творчості музикантів, в якому інтонаційні, динамічні, тембральні і агогічні відтінки використовуються як художній засіб і приймають участь у формуванні цілісного естетичного враження у слухача.

Зв'язок з різними сферами музичної теорії і практики, вчення про музичний слух точніше визначає свої функції музична акустика фізіологічного базису для музичної психології в цілому і для вивчення сприйняття музики зокрема.

Також наука про слух являється частиною експериментальної психології, яка являється прогресом і великим кроком в бік матеріалістичного вчення про психіку. Звернення до простих елементарних проявів психіки стає психофізичний експеримент, що дає точний вимір різним характеристикам органів чуття (відчуття) методом аналізу.

Як слухач в деталях і в цілому сприймає музичний твір, які психологічні передумови забезпечують художньо-естетичне переживання, розуміння, оцінка, адекватність сприйняття композиторського і виконавського задуму, розуміння механізмів взаємозв'язку музики і дійсності – ці та аналогічні проблеми і є

овою частиною основного предмету психології музичного сприйняття, як одного із центральних розділів музично-психологічної науки. Принципом цілісного підходу керується гештальтпсихологія, в основі концепції якої лежить ствердження про домінанту – сприйняття і тільки після включаються відчуття. Цілісне являє собою первинний феномен, а окремі сторони починають виділятися із нього тільки з розвитком навичку аналітичного і диференційованого сприйняття [3].

Таким чином, ідеї гештальтпсихології повинні бути близькими майбутнім вчителям музичного мистецтва, щоб глибше зрозуміти закономірності сприйняття музичних творів як цілісних художньо-естетичних об'єктів. Така інтегрована здатність майбутнього вчителя музики забезпечить можливість цілісної реалізації знань, досвіду і вмінь в області музичної психології на практичних заняттях з музичного мистецтва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Горбенко С.С. Історія гуманізації музичної освіти. Кам'янець-Подільський, 2007. 348 с.
2. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
3. Перлз Ф. Гештальт-подход и Свидетель терапии [пер. с нем. М. Папуша] М.: Академпроект, 2017. 207 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>